

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu Romanu ese Duminec'a si Joi'a, la fiecare döne septemani cu adansulu Foisiörei.
Prenumeratunea se face in Sibiu la espeditura foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gata prin scisorii francate, adresate către espeditura. Pretul prenumeratunei pentru Sibiu este pre anu 7 fl. v. a., iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50 cr.

Nr. 25.

ANULU XXV.

Sibiu 27 Martiu (8 Apr.) 1877.

Pentru celealte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl., iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a., Pentru strainitate pre anu 12 fl., pre o jumetate de anu 6 fl. v. a.
Inseratele se platesc pentru antâia ora cu 7 cr. sirul, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetare cu 3 1/2 cr. v. a.

La diu'a de pasci.

"Acést'a este diu'a, carea a facut'o Dlu sa ne bucurâmu intr'ens'a". Eata cuvintele cu care se caracterisează diu'a pasciloru asteptata cu doru de totu creștinului. Dara cu tóte ca diu'a acésta are multe, mari și tari titluri de a fi dî de bucuria, ne intrebâmu, suntemu de fatia in acea pusețiune placuta că diu'a de pasci, asteptata cu doru, sa o si serbâmu bucurându-ne?

Sa facem o revista dupa metoda mai nouă a pedagogilor, sa plecăm dela ce ne este mai aproape si mai cunoscutu la ce este mai indepartat si mai putinu cunoscutu.

A casa, va se dica, de totu a casa, in sinulu poporului nostru putinu interesu de ale vietiei publice; mai multu interesu "speculativu" in cele publice si cele private. In bisericile natiunale cam prea putinu activitate. Stagnarea lucrurilor pe terenul sciintiei si culturei pare ca rivaliză cu proselitismul arboratu si spriginitu cu fundatiuni.

Sa esim mai la largu. In vieti'a publica de statu dâmu numai decâtul de o lupta reinnoita in fatia cărei noi stâmu passivi. Dicem reinnoita, pentruca dupa esperintele cele triste din anii din urma, credea omulu ca natiunea sasescă a petrunsu in buntatea egalei indreptatiri, credea omulu ca si ea admite convingerea cea nediscutabila, ca déca cine-va a luat parte alaturea cu altulu la munca, nu trebuie sa fia eschisul dela rodurile muncii. Vedem inse ca concetatiile sasi credu a fi tempulu celu mai potrivit de a eschide Talmaciul Salistei dela avere universitatiei sub pretextele cele mai obsolete si inventite.

In largulu estinderei patriei ne intâlnim cu unu vravu de legi, cari parte ne impunu sarcini, parte ne eschidu dela drepturile civile, la care, se dice, ca toti cetatienii suntu de asemenea chiamati sa participe.

Pâna aici cetitorulu nu intimpina nimic' ce sa-i radice inim'a si sa o imbuldiésca la bucuria. Seri'a inse inca nu e gat'a.

Cetitorii nostri sciu de mai nante ca deasupra Europei, de mai multe luni, sta aternatu unu nuoru incarcatu de multa si funesta electricitate. Sa vorbitu si s'a scrisu multu, proprocindu-se ca nuorulu se va imprasci si ceriulu politicu va deveni ierasi seninu. Russi'a inse inarméza totu mai multu; Turci'a arméza si ea câtu pote; muntenegrinu nu facu pace cu turcii; despre bosniaci se dice ca se misca incetu, incetu; la bulgari se incérca o reorganisare a revoltei; grecii arméza si ei. In concertulu acest'a, români, fratii nostri de preste hotare, se occupa cu darea in judecata a fostilor ministri, cu insultarea religiuniei crestine de pe scaunul de presedinte al camerei si dora chiaru si cu reducerea armatei. Idilica dispositiune in asiá tempuri! si ce este de insenmatu sub guvernul partidului "liberalu!"

Asiá dara, afara de România, totu orientulu cauta cu frunte incretita in viitorulu celu mai de aproape. Inse nu numai orientulu. Si ceealalta Europa si-a infisut privirea asupra orientului si sta cu arm'a la picioru, asteptându sa véda ce pornéla are sa ia desvolarea evenimentelor orientali.

Imperati'a nôstra austro-unguré-

sca este cea mai aprope de eventualu teatru de resbelu. Ea se intalnescă la döue puncte cu elementele cari stau astazi fatia in fatia, cruntandu ochii unulu la celalaltu. In Galati'a si Bucovin'a se intalnescă cu Russi'a si dela Orsiova pe Dunare si Sav'a in susu si cătu tienu fruntariele dalmatine se intalnescă cu Turci'a. La o eventuala incaierare a celor döue adversare imperati'a nôstra, celu putinu trebuie sa-si asigure fruntariele si spre sfersitul acest'a are lipsa de unu numeru considerabil de trupe, deorece fruntari'a spre Turci'a este de o lungime fôrte mare.

Luaramu casulu celu mai bunu in impregiurârile oferite de situatiune. Este intrebarea ca nu voru fi atrase si alte puteri europene in vertegiulu luptelor? Si déca voru fi va puté fi crutiata imperati'a nôstra de participare.

Ori-ce va fi, din alternativ'a pusa nu ne putinu promite lucruri, cari sa ne dispuna la bucuria, pentruca si un'a si alt'a inainte de tóte ne voru aduce sarcini nôue la cele ce le avemus déca nu mai multu.

Oulu pasciloru va fi dura de asta data mai multu negru decâtul rosu.

Unu remediu care sa ne redea incâtu-va bucuri'a risipita de atâtea impregiurâri, aru fi iubirea imprumutata, celu putinu in sinulu poporului nostru iubire de lucruri folositore si eschiderea intereselor absolutu particolare din ramurile vietiei publice. Inse cându vorbim de dorintie e bine sa vorbim putinu si sa facem mai multu.

Maintea sinodului archidiocesanu.

X. Y. In decursulu anilor amu facutu esperint'a trista, ca sesiunile sinodelor nôstre archidiocesane, restrinse adese la putinu dile, nu si-au putut implini chiemarea loru pe deplinu. Caus'a principala a acestui reu a fostu fara indoiala prad'a tempulu prin desbateri seci. De căte ori s'a intemplatu, ca verificarea protocoleloru a rapitu jumetate din tempulu siedintieloru; de căte-ori s'a intemplatu că desbaterea despre lucruri, lipsite de ori-ce insenmatate a luatu dimensiuni neasceptate! Este adeveratu, ca protocolul siedintiei este unu actu de mare insenmatate si prin urmare la verificarea lui deputatii trebuie sa fie cu mare bagare de séma. Insa totu asiá de adeveratu este, ca biroulu sinodului nostru, nefiindu organisat, că alte birouri, n'a intrebuintat in grigirea de lipsa la compunerea protocoleloru, ci notariulu venea adese inaintea sinodului cu unu protocolu, compus in pripa. Lucrul firescu, déca s'a nascatu desbateri indelungate asupra acestorui felu de concepte. Este deci o necesitate imperativa, că sinodulu sa-si organizeze biroulu seu, conformu recerintelor, déca nu voiesce că jumetate din tempulu sesiunei sa-lu consume verificarea protocoleloru.

Nu mai putinu impedeaca decurgerea unei desbateri folositore si unei lucrâri productive, déca fara cunoisciinta de causa se facu o multime de propunerii nespriginite. Aceste propunerii dau ansa la contr'a-propunerii, la propunerii midlocitorii; adese se mai adaugu amandemente si déca suntu si persone in chestie desbaterea numai are sfersitu. De regula resultatulu

acestoru desbateri indelungate, purtate cu zelu si viu interesu, este nula. Pentru a evită aceste reale, care raspescu tempulu si oboescu in zadaru sinodulu, este recomandabilu, că tóte obiectele de pertractatu sa se discute mai intâiu in cluburi său in conferintie generale, si in sinodu sa se prezenteze numai propunerii precisu formulate si spriginite celu putinu de o parte a membrilor. Prin o stricta mantinere a regulamentului de casa, presidiulu pote evită pribegirea desbaterilor si pote conlucră multu la producerea unui rezultatul imbucuratoriu.

Este bine a ne aduce aminte de aceste neajunsuri tocmai acum, la sesiunea sinodala, care se va deschide in curendu. Afara de agendele sale ordinare, sesiunea sinodala din acestu anu va avea a se ocupă cu discuti'a unor regulamente voluminoase, regulamente de mare insenmatate si a căroru introducere numai sufere amanare. Consistoriulu archidiecesanu a pusu aceste regulamente in tipariu si le-a distribuitu că suplementu la "Telegrafulu Romanu." Este deci data ocasiunea fie-cărui deputat a cunoscere de deplinu regulamentele inaintea deschiderei sesiunei sinodale. Déca sinodulu nu va scî crutiá cu tempulu, discuti'a acestoru regulamente de mare insenmatate este imposibila si jertfele ce le aducu deputatii prin venirea loru la Sibiu si jertfele ce le aduce archidioces'a prin suportarea speselor sinodali suntu zadarnice. Este de notatu, ca regulamentele proiectate nu suntu de asiá incâtu sa se pote primi en bloc, ier' ele suntu asiá de grabnice, incâtu amânarea introducerii loru aru fi sinonima cu regresulu in afacerile nôstre bisericesci — scolare. Deci desbaterea va fi inevitabila. Dorim inse, că acésta desbatere sa fie basata pe cunoscinta de causa si sa fie incoronata cu succese folositore.

Dupa cum aflam din foile vienese, archimandritulu consistorialu si administratorul actualu alu archidiocesei din Bucovin'a Teoctistu Blaseviciu e denumitul de Archiepiscopu si Metropolitu alu Bucovinei si Dalmaciei, — ér' asessorulu consistorialu si archimandritulu titularu Silvestru Morariu Andrieviciu, de archimandritu alu consistoriului de acolo. Gratulâmu fratilor Bucovineni pentru aceste denumiri!

Din Bucuresci i se scrie in 28 Martie lui „P. Ll.“ despre ultimele lupte in senatu si gruparea partidelor parlamentarie:

Asiá numitul partidu centru (in fapta o fractiune a conservatorilor ce s'a constituit definitiv de vre-o 3 dile sub conducerea lui Dimitrie Ghic'a, B. Boerescu si Apostoleanu) a avut grava fôrte mare se faca unu atacu precatul de veementu pre atâtu de ne-precugetatu asupra ministeriului Bratianu, facendu mai intâiu Apostoleanu si in data dupa densulu Dimitrie Ghic'a in senatu propunerea de a se dă unu votu de blamu guvernului. Veementu a fostu ataculu pentruca elu ingramadea ministeriulu cu imputari si invinuiri, drepte si nedrepte, ier' ne-precugetatu, pentruca domnii Apostoleanu si Dim. Ghic'a au intrelasatu a se asigură de spriginul fractiunilor din senatu a lui Cogalniceanu si Ioanu Ghic'a-Sturza, fara care ei nu trebuiau sa comenteze ca voru do-

bandi majoritatea pentru propunerea loru. Cogalniceanu, Ioanu Ghic'a si Sturz'a inca facu ministeriului Bratianu la ocasiuni opositiune dar ei nu voru cooperă pentru a-lu trânti, fără de a fi siguri, ca voru veni ei singuri la guvern. Unu ministeriu Bratianu, asupra căruia ei au o mare influența, e acestoru domni cu multu mai placutu decât unu ministeriu Dimit. Ghic'a-Boerescu, de către cari densii aru fi cu totul inlaturati. A fostu deci fôrte firescu lucru, ca motiunea pentru unu votu de blamu ce o facu Apostoleanu fu respinsa cu 28 contra 17 voturi si motiunea lui Dim. Ghic'a cu 28 contra 16 voturi. Acésta nu a fostu efectul responsului primu-ministrului Bratianu, care alocurea era cătu de slabu, dar cu tóte aceste eu tienu acestu respunsu destulu de interesant pentru a ve comunică dintr'ensulu unu estras.

Cris'a generale financiale, dice ministrul, a facutu mari fatalităti si in alte tieri cari suntu mai desvoltate si mai puternice decât România. In Russi'a si Franci'a au murit omenii de fome in urm'a stagnatiunei in industrie si comerciu. Guvernul actualu nu a potut repară in 9 luni ce a gresitul guvernul trecutu cu anii. Este adeveratu ca nu a putut efectua imprumutul de 42 milioane, dara dejă guvernul trecutu nu a fostu in stare a contracta nici baremu imprumutul de 5 milioane (pentru cladirile casarme). Cursulu rentei române a scadiu dejă sub ministeriulu trecutu, de-si pe acelul tempu nu esistă o criza orientale, pentru care elu, Bratianu, nu pôrta vin'a. A fostu o gresiala din partea guvernului trecutu, ca nu a incheiatu mai intâiu imprumutul pentru calea de feru si apoi sa fi acordat concessionarea pentru construirea liniei ferate. Elu, Bratianu, nu s'a imbulditu la guvernul si aru incredintă guvernarea in alte mâni, dara nu crede, ca in casulu acest'a capitalistii europeni voru deschide pungile pentru România. Senatulu pote sa-i impute incapacitatea dura intentiune său vointia rea nu. Dim. Sturz'a a preliminat deficitul bugetului cu 10 milioane dar' Bratianu dice ca e numai 6 milioane. Pentru a constata cine are dreptu, senatulu sa insarcineze o comisiune cu cercetarea adeverului.

Sau infinitatul ce e dreptu döue regimete nôue de artilleria, dara cu tóte aceste bugetulu ministeriului de resbelu s'a redusu dela 17 la 13 milioane. Guvernul nu a resiliat contractul cu antreprenorii liniei ferate Crawley et comp. si nu a intreprinsu nici o transactiune, pentruca inainte de tóte e de lipsa a se prolungi terminulu de 3 ani stabilitu in convențiunea cu Austro-Ungaria. In camera a crediutu ca nu trebuesce sa insiste asupra nemodificării legei de incompatibilitate a ministrului Sturz'a pentru a evită unu conflictu. Nu e corectu a-lu atacă pentru cele ce se dice in diurnale, pentruca densulu n'are diurnale oficiose, pentruca nu are bani pentru densele. Cătu pentru modificaarea său stergerea tractatului de Parisu trebuie sa aduca aminte senatului, ca dejă Napoleonu I voiá sa dea România la Austria si ca intrebarea pentru redarea cercurilor basarabice la Russi'a s'a pusu si pre tempulu guvernului conservatoru. Primu-ministrul termină discursulu seu cu ascurarea, ca astépta cu nerabdare

momentulu in care se va putea retrage dela guvern si ca densulu nu tiene cu ori-ce pretiu la potestatea ce i s'a incredintiati.

O corespondintia din Petersburg la „P. Ll.“ ni arata, ca miscarea resboinica a strabatutu in tote paturele populatiunei rusesci. Russa se afla intr'o dilema: Séu incepe resbelulu cu Turcia si atunci se poate intempla că lipsa de o alianta sincera in momentulu decisiv sa o impedece in mijlocul actiunii si sa-i rapescă avantajele la cari aspira, séu ea calculeaza apriori cu o resistinta evenimentuale din partea celoru-alalte puteri europene desista séu amana campania si atunci provoca o miscare interna pericolosa ce ar putea se sgudie temeliele statului absolutistic. Dupa pregatirile ce se facu guvernul rusesc se pare ca prefera campania contra Turciei si se teme mai tare de consequentiele unei miscari interne care a luat inca de acum proportiuni grave.

Noi ne aflam aici in Petersburg — dice corespondintia de susu — intr'o dispositiune forte resboinica, la o solutiune pacifica nu ne mai putem cugeta dupa somatiunea categorica ce s'a tramsu Angliei in 27 Martie relativ la intrebarea protocolara. Comunicarile pressei engleze, ca cabinetul de St. Petersburg a inceput a negocia de nou pre baza invoirei cu demobilisarea, suntu cu totulu nefundate. Motivele ce facu necesara inceperea resboinului le amu semnalatu dejá nu de multu.

In luna lui Maiu vine aici la pertractare unu nou procesu politicu, in care figuréza că incusati aprópe 800 persoane din tote clasele; intre acesti a se afla 3 majori de gendarmi impreuna cu nevestele loru, sub a căroru adresa s'a contrabandat din afara cărti oprite. Tote temnitiile suntu pline cu suspiciunati de delict politice; arestările se continua.

Pregatirile militare se continua de nou cu o desfasiurare de fortie ce lasa a se conchide la o isbucnire mai din vreme decat se intentionase pana acum. Reservele celor 9 coruri de armata formate de nou au primit dejá ordinulu de a sta gat'a pentru o conchiamare pe data; corpulu de armata 13 si 14 inainteza mereu cătra cantonamentele dela frontieră, transportele de artleria si munitiune au inceput de nou. Brigada bulgara arauta ce se afla in Serbi'a se trage la armata activa din Chisinau. Recrutările de cavaleria intre musulmani din Caucazu arata unu rezultat surprinditoriu. Regimentele de cavaleria se formaza cu deosebire din voluntari din tienutulu Daghestan si cadrele pentru regimentele cele noue se iau din regimentulu iregulariu I ce esista dejá dela anulu 1852. Fia-care regimentu nou formatu constă din 6 sotnii (escadrone); regimentulu II de cavaleria Daghestan primindu flamur'a a plecat dejá la frontier'a din Adrianopole si s'a pus in lucrate forma rea regimentului de cavaleria iregulariu III. Contingentulu celu mai mare la acestu regimentu l'a tramsu Daghestanulu apusunu, sotn'a prima s'a formatu exclusiv din renumit'a semintia de munte; Teletulu care odiniora s'a luptat voinesce a datu mai mult de 50 calareti; unu satu, Ciachu, a datu singuru la 3 regimete mai mult de 150 soldati, dintre cari 24 cu rangu de oficeri. Alu 3 regimentu de cavaleria iregulariu a plecat cu 15 dile mai tardiu decat celu de alu 2, din Paraulu la Temir-Chan-Siuru, unde comandantru supremu preste trupele din tienutulu Daghestan, principale Melicow a tienutu o revista preste densulu provocandu „a se reintorce cu onoruri si gloria la Daghestan.“ Dupa primirea flamurei regimentulu a plecat spre frontiere. In momen-

tulu presentu se formaza din locuitorii de munte ai Daghestanului osticu si nordicu precum si din Acisi alu 4 regimentu de cavaleria. Dar' in afara de Daghestan refusa caucasienii a primi servitie militare si acésta se poate afirmă cu deosebire despre locuitorii din Ciechna.

Dela frontierele Persiei se serie, ca Vali turcescu din Bagdadu formaza militie din locuitorii cetătiei de acolo, in care se inrola intrég'a populatiune barbatésca in etatea dela 20-50 ani. Militiele numera dejá 15,000 soldati si se afla intre acesti a o parte si din arabi. In Bagdadu li se spune ca resbelulu s'a inceputu dejá si ca sultanul a ocupat Gumri (Alexandropole) si Achalzieh. La frontierele persiane stau 4000 soldati nizampi turcesci, artileria si cavaleria arabesca. Din partile Persiei s'a organisat 15,000 soldati cari tabarescu in periferia dela cetatea Cherind pana la Sochabi si Chanekin. Tient'a concentratiunilor de trupe persiane e Bagdadu si Kezbelu.

Corespondintia.

Reminiscintie din absolutismulu nemtiescu fatia cu constitutionalismulu ungurescu actuale.

Din partile Banatului 1/13 Mart. 1877.

Motto: „Ce tie nu-ti place altui'a nu face!“

V.

(Fine)

Inaugurandu-se dualismulu, nemtii dincolo, ier' magiarii dincóce de Lait'a devenira domni ai Austro-Ungariei; ambii factori politici si formara tabere fidele si servile, asiá numitele „partide guvernamentali“, fia-care si avea conducatoriu, căruia i se inchină că idolului si sub ale căruia auspicii se pusera intr'unu cugetu si o simtire a proscria si croi legi pentru popore.

Miscamintele electorale dela an. 1866, premersera dualismulu; ampliatii comitatensi de nationalitate româna, au fostu angagiati oblu de „cortesi oficiai“; acel'a care a indrasnitu a se sustrage dela acésta chiamare cortesișca séu că românu a refusat astfelui de servitie in detrimentulu causei române, a fostu espusu la cele mai aprige persecutiuni din partea superioritatii. Cunosceam u trei notari comunali români, cari că ómeni tari de angeri, nationalisti resoluti, au cadiutu victime cortesiei, pentruca nesupunendu-i-se, indata dupa alegere, fara multa ceremonia de cercetare disciplinara — fusera amovati din posturi.

Cu astfelui de cortesii oficiai si alte multe apicaturi — cari la tote ocasiunile au resunat in publicistica — comitatulu Carasiu cu siése cercuri electorale, tramiendu la dieta pana la dualismu patru deputati nationali, Vladu, Pascu, Dr. Maniu si Babesiu; la alegerile ulteriori abia mai potu reesi cu doi, adeca cu Ales. Mocioni si Babesiu; er' de atunci incoci nici cu unul nu mai potu reesi; căci fortele si abusurile la alegeri, pressiunile functiunilor fatia de poporulu alegatoriu nu mai aveau margini.

Poporulu celu bunu si usioru creditoriu a fostu sicanat si maltratatu in libertatea sea individuala pana la extremitate si demoralisare, asiá catu in anii din urma s'a pusu intr'o „passivitate absoluta“ neinteresandu-se si neusându nici chiaru de dreptul electoralu. Asiá astadi intregu Banatul adeca romanii din cele 4 comitate Carasiu, Severinu, Temisu si Torontalu in numeru de preste 700,000 — afara de uniculu romanu, generalu Dod'a — in diet'a tieri nu are reprezentante care sa-i apere interesele.

Legislatiune avemu ce e dreptu, si ea ni-a croit si legi care cu piata si santenia trebuie sa le respectam si cărora că patrioti buni, a-

vemu sacra datorintia sa ne si supunem.

Inse legea de nationalitate dela anulu 1868, in care e garantata limb'a poporului ne dovedesce ca e facta spre a nu fi aplicata; căci acolo este expresu prescris: ca la deplinirea posturilor cardinali sa se reflecteze, că respectivii sa aiba cunoscintia de limb'a séu limbile poporului si pre catu se poate sa fia si de nationalitatea aceluia. In afacerile oficiale administrative si judecatoresci limb'a poporului sa fia respectata! Frumose dispozitii in teoria si litere tiparite; dar' nu se executa in practica si in fapta. Care se poate privi astazi de institutiune mai libera si salutaria in respectul limbei? „Rescriptul normativ emis de Ministeriulu ces. reg. din Vien'a“ de sub odiositulu „absolutismu nemtiescu“ amintitul intr'unu articulu precedent, ori „legea de nationalitate“ mentiunata, votata de legislatiunea tieri a patriei nostre comune sub „constitutionalismu ungurescu“ basatul pe principiul de libertate, egalitate si fraternitate?

Eata dovedi eclatante:

Abstragendu dela comiti suprimeri, de cari nici intr'unul din celea patru comitate, astazi nu este de nationalitate românu, si nici unul nu scie limb'a româna, acésta nu se respecta celu putienu că limba protocolara langa cea magiara a statului. Pretorii (Szolgabiraii) cu putieni exceptiuni, suntu neromâni; ba ce e mai multu cei din teritoriul fostului confiniu militar (granitia) buna ora la Orsiova, cottulu Severinului la Alibunari, Satulu-nou, Biserica-alba etc. cottulu Torontalului, — suntu ómeni cu totulu straini acuiriati din Ungaria de susu, că si cum erau „boemii“ veniti din „Ceslau“, sub „absolutismulu nemtiescu“ a lui Bach carii nici limb'a, nici datele si moravurile poporului nu le cunoscu de felu, si din care causa nepotendu-se intielege cu bietulu poporu la sicanéza cu „teremette“ pán la extremitati.

Sub sistemulu absolutismului nemtiescu, celu putienu dela notarii comunali se pretindea: că prelunga cunificatiunea oficiului se scie necondituitu ntu vorbi si serie — afara de limb'a oficiala nemtiesca a statului — si in cele-lalte usuate, acésta respectivii candidati trebuiau sa comprobeze la depunere „esamenului de cunificatiune“ inaintea comisiiunei. In dilele constitutionei nostre unguresci, de asiá ce-va nici vorba nu se face. Sub absolutismulu nemtiescu in concurse pentru deplinirea posturilor de statu si de notari comunali totu-déun'a se punea conditiunea: „Die Kenntniss der landesüblichen Sprachen in Wort und Schrift!“ Astazi sub constitutionea liberale unguresca, vedemu contrariul, căci chiar la justitia, adeca la tribunalele si judetiale cercuali singulare regesci, suntu aplicati deavalm'a individi cari — afara de unguresc'a alta limb'a si cu atatua mai putienu românesce nu sciu.

Cate concurse se publica in organulu oficialu „Budapesti Közlöny“ pentru deplinirea posturilor de pre-siedinti, judi si procurori la tribunale, raru este acel'a, unde sa fia conditiunea cunoscintie limbei si limbelor usuate ale poporului din cerculu respectivului tribunalu. Este insa pusa la posturi subalterne, anume la cancelisti si diurnisti, dar' mai vertosu la servitori de cancelaria (iroda szolga) firesce chiaru avea dupa siablonulu absolutismului nemtiescu adeca a provisorilui inainte de 1859/60.

Avemu lege pentru instructiunea publica, dupa care inspectiunea statului se estinde si asupra scólelor confesiunale. Legea dupa liter'a ei pentru noi români nu e rea, căci nici nealiteratu „caracterulu confesionalu“ alu scólelor nostre, dar' i se deschidu usitie prin ordinatiuni re servate respective instructiuni sepa-

rate speciali, cari in mani reu voitore ale inspectorilor strani se interpretaza si aplicata tocmai că si legea de nationalitate in detrimentulu scólelor nostre confesiunale, cărora din adinsu li se sustrage ori-ce ajutoriu din visteria statului, li se denegă si sucursulu autoritatilor politice, la ori-ce ocazii si recerintie sub meschinulu protestu ca avemu autonomia sa ni cautam insine de ele.

Sub absolutismulu nemtiescu nu amu avutu autonomia nici lege speciala positiva de instructiune publica; dar' amu avutu legi imperiale (Reichsgesetze) amu avutu si atunci inspectori si consiliari de scóle, cari totodata erau si referinti la sectiuni de invetiamentu; aici a fostu reposatul Constantin Ioanoviciu, ier' Dr. Paul Vasiciu in Transilvania; cum era inspectiunea atunci si cum este acum?

Ce folosu avem noi de o lege pe care o executa nisice inspectorii strani cari nici limb'a nu ni-o vorbesu precandu dupa tenorea legei, ei inspectorii, stau in coatingeri imediate cu organele nostre confesiunale, cu preotii că directori locali cu invetiatorii si cu antistii comunali. Cunoscu unu inspectoru din aceste parti, carele de cate ori visitaza scólele, abia tandemcese căte-va cuvinte romanesce, incatul se face ridiculosu inaintea scolarilor. Apoi ce folosu avemu si de autonomia si independintia in privintia scólelor — la care se provoca domnii magiari, — deca autoritatatile politice de astazi in constitutione ni denegă ceea ce din oficiu ni se acordă din partea autoritatilor de sub absolutismulu nemtiescu a lui Bach-Schmerling? !*

Pana era in fruntea comitatului unu „Gojdu“ cu pretori români, de-si nu aveam inca lege, scólele nostre confesiunale inflorau; de candu inse cu legea in man'a inspectorilor strani si cu autonomia nesprinuita de autoratati politice scólele nostre stagna; ier' statisticii magiari cu pasiune bucuria date de scaderi si punu scólele nostre confesiunale in vedere publicului ca cele mai deplorabile, precari apoi le admonizeaza si amenintia cu prefacere in scoli simultane.

Că apoi se ni opuna si mai mari greutati, majoritatea dietei ni mai croi si o lege de pensiunare a invetiatorilor, dupa care si ai nostri cei confesiunale, suntu obligati a contribui cu 2%, anuale, cari competitie dictate chiaru cu executiune se incasă dea bietii invetiatori neluandu-se in socotintia ca densii nici precar'a léfa nu si-o potu incassá, din simpla causa pentruca antist'a comunala e oprita a dà cursursulu necesarui organizatoru bisericesci; de-si acésta prin art. XXXVIII alu legei din anulu 1868 nu este expresu intredisu.

Aveam in comitatulu „Carasiul“ — la anulu 1869/70 — unu inspectoru consiliariu regescu de scóle, care in parte a conlucratu si la elaborarea proiectului de lege a instructiunii publice in comisiunea regnicala a dietei si care că românu si totodata dignitaru bisericescu, erudit si rutinatu pre terenulu invetiatorului poporului, avendu mari si estinse cunoscintie in acésta sfera castigate prin indelungat'a practica si laboriositate, a sciutu tiené contu si de recerintele statului si de interesele invetiamantului poporului generalu; respectandu cele ale tuturor confesiunilor fara deosebire.

Eramu mangaiati, candu acelu barbatu cu ocaziunea constituirei consiliului scolastic municipal ocupandu presidiulu, a desfasurat programul si a indegetat atitudinea ce trebuie observata intru executarea inspectiunii scólelor poporale preste totu. Aci ni-amu convinsu ca legile patriei mantinute de ómeni cu inima si simtiu adeveratu patrioticu, suntu sa-

* Vedi „Statut. Org.“

lutarie; caci consiliul scolasticu s'a inaugurate cu vorbirea presidiale in ambele limbe magiara si romana; ier' tote cercularele inspectorale s'au emis asiderea in ambele ba si in limb'a germana.

Amu salutatu cu viua bucuria interpretarile legei la intielesulu loru genuinu si sinceru; dar' candu speramu a vedea realitate progresului multu promitatorie pentru scolele nostre confesiunali — firesce chiaru cu aplicarea si executarea legei mentionate, — atunci deodata intrevenira impregiurari transitore, cari reclama adencu pretiuita persona a inspectorului consiliariu regescu dela acestu postu, la alta dignitate unde lipsa de servicie pentru biserica nostra nationala era cu multu mai simitoria. Astfelui ni se tramisa altu inspectoru; dar' sa nu creda cineva ca romanu. Domne feresce, — se denumi unu slovac magiarisatu, care inse fia-i spre onore sciindu perfectu limb'a romana a respectat-o si a facutu buniore servicie la incepulum activitatii sele continuandu firulu de unde l'a fostu lasatu predecesorulu seu; dar' apoi si densulu asemene celor lalti ignorandu tote continua totu mereu cu admonitioni si amenintari de a preface scolele poporali din caracterulu loru confesiunalu seculariu, in scoli simultane comunale.

Asiá a si facutu dearendulu cu tote scolele nostre confesiunale din fostulu confiniu militariu desfintiatu si provincialisatu respective aneacsatu; caci devenindu densulu supremu inspectoru regescu preste intregu teritoriul fostului confiniu militariu, numai decatua asta: ca edificiele si parmenturile scoleloru nostre confesiunale suntu inregistrate sub titlulu defectuosu de „Gemeinde Schule“ (scola comunala) pre tote le-au consideratu de atari. Incidentulu acesta a pusu in mare ingrigire pre bietulu poporu si mai vertosu pre autoritatatile nostre bisericesci, cum se pota revindesc dreptulu de proprietate respective caracterulu confesiunalu usurpatu prin defectuos'a inregistrare in cartea fundamentala si prin precipitarea inspectorei amintitu!

Eata fatalitatile nostre cu domnii de sub „regimulu constitutionalismului ungurescu“; catra cari amu mai avea multe forte multe de vorbitu; amu mai avea sa ne tanguim si despre alte netolerantie, neopportunitati si chiaru asupriri cari de feliu nu se potrivesc cu spiritulu si nu corespundu adeveratului principiu constitutiunalu de libertate, egalitate si fracieitate.

Voiu se mai amintescu cateva si se incheiu acestu infradeveru prea lungu si pentru stimabilii lectori forte obositoriu articulu. Sub absolutismulu nemtiescu, facendu-se conscrierea poporului (*Volks-Zählung*) paremisse la anulu 1857/58, in tabelele prescrise spre acestu scopu era si rubrica menita pentru numirea „natiunaliatatei“ si cea a confesiunei poporului din respectivele comune; asiá d. e. se aretau in „datele statistice“ tote poporele dupa natiunitati si confesiuni, ier' lumea din afara scia ca in monarhia Austriei si respective in regatulu Ungariei si principatulu Transilvaniei, — cum se numea atunci — intre celealte popore mai esista si vre-o „trei milioane“ de romani cari suporta tote sarcinele impuse de statu.

De candu inse suntemu fericiti cu constitutiunea unguresca, cu legislatiune si regim liberale, domnii caramuitori compatriotii dela putere s'au socotit altcum, adeca au aflatu ca nu e bine asiá, nu e consultu, ca lumea esterna, Europa civilisata se scie si sa creda: ca in Ungaria de sub corona St. Stefanu, in acesta patria commună, afara de cele 5 milioane de magari, mai esista inca si alte multe dieci de milioane compatrioti de alte natiunitati, intre cari romani din

Banatu si Transilvania cu cei din Bihor si Crișii suntu mai compacti, printre cari elementele neromane dar mai vertosu celu magiaru este putientelu si neinsemnatu.

Condusi „constitutiunalii“ si „liberalii“ caramuitori magari de patmos'a tendintia a magiarisarei, au mersu pana a mistifica statistic'a poporului conlocuitore in patria comuna, numita Ungaria, catu la facerea conscriptiuniloru despre miscamentul poporului au cassatu rubrica dateloru statistice despre „natiunaliatatea“ poporului ci a lasatu numai rubrica de confesiune, ca se arete ca toti locitorii Ungariei suntu magari de diferite confesiuni.

Tendintia de magiarisare cu orice pretiu este intiparita in animele vostre, compatriotilor dela regimul pana la pressa seu diurnalistica incepdu dela cea din capitala pana la „Kelet“ din Clusiu, la „Temesi Lapok“ din Temisoara si pana la liberalii dela „Alfold“ din Aradu.

Inse noi romanii multe necasuri amu suferit de candu ni-amu pomenit pe acestu stravechiu pamantu, sa le tienemtote bine in minte ca nisce esperintie triste dar' inteleptitoru celu putienu pentru viitorulu succrescentiei nostre; se perseveram si sa ne ferim de „pasivitate“ de indiferentismu intru afacerile nostre pure nationali; sa ne sufulcamu si punem la lucru toti cu totii in solidaritate, armonia si amore fratișca pe teremulu celu frumosu alu culturei nationali a poporului nostru; se delaturam dintru noi neintelegerile si discordiele purcese din spiritulu politici de partida si alu egoismului particulariu, alu ambitiunei personali pericolose causei comune.

De vomu fi si mai departe ca si de unu tempu incocci molipsiti de indiferentismu, pe care unii lu numesc „pasivitate“ si credu ca e bine asiá, acesta va fi totu numai apa pe mora contrarilor apesatori politici ai nostri; caci ei numai de inertia privescu pasivitatea, si cu totu dreptulu in asiá intielesu ca sa stai cu manile incrucisiate se nu lucri nici acolo in caminulu propriu nerestrinsu unde — se intielege intre marginile legei — poti produce mai multu si mai mare folosu natiunei si causei nostre sănta.

Se facemu si noi cum au facutu magarii in intervalulu „absolutismului nemtiescu“; ei sicanati si asuprifi prin acel'a au suferit si tacutu; dar' au desvoltatu activitate mare pe terenul culturei si chiaru in acel tempu la aparintia loru vitregu dar' in fapta si cum astazi insisi recunoscu — multu mai bunu decatul celu de acum, au progresatu de minune.

Fiindu noi in asemene situatitne adeca sicanati si asuprifi in tote priintele vietiei nostre publice si in tote drepturile morale, spirituali si materiali, chiaru sub „constitutionalismulu ungurescu“ se i lasam se faca ce le place se continue cum voru vré, caci spre mai bine vedem ca nu suntu plecati, ier' mai reu de cum au facutu pana acum'a cu noi si cum numai inceta a face — nu se mai poate face!

Traim in tempuri grele si intr'o situatiune critica; ne amerintia evenimente inspaimantatorie pre toti adeca de o sorte; viitorulu nime nu-lu poate prevedea, elu este in man'a Domnului; de acea amu credintu chiaru de oportunitu si nimerit, a le scrie aceste sincere si fidelu si a revocá in memorie fratorul compatrioti magari celea esperiate din „absolutismulu nemtiescu austriacu“ fatia cu patientele nostre din „constitutionalismulu ungurescu“ valorosu numai pentru ei si tendintiele loru.

De vomu fi avendu urechi de audiu vomu auditi acestu resunetu si voru aprecia proverbiul poporului nostru romanu pusu ca Motto: „Ce tie nu-ti place; altuia nu face.“ „Si asiá apro-

piandu-se santele serbatori ale invierii Domnului si mantuitorului nostru Iisus Christos carele pentru dreptate inca a suferit multe“, dorescu din inima stimabililor lectori ai acestui pretiuitu diuaru unu crestinescu „Christos a inviatu!“ si dorescu ca bunul Ddieu tienendu-ne in pace se putem si noi ajunge unu tempu mai buni ca se eschiamânu: dreptatea adeveratua ca a inviatu.

Dixi.

„Unu fostu ampliatu de sub absolutismulu nemtiescu si sub constitutionalismulu ungurescu.“

Varietati.

* * * Catus costa resbele. Gasim in diariul italiano „Cornelia“ o statistica asupr'a daunelor ce au causat diferențele resbele poporului cari le-au sustinutu.

Resbele la Napoleonu I costara pe Francia 3 milioane de omeni si 25 de miliarde franci.

Dela 1800 pana la 1815 cheltuele de resbelu a Italiei, Prusiei, Spaniei Rusiei si Angliei ajunsesera la suma a inspaimantatorie de 93 miliarde si perderile de omeni se suira pana la 6,745,000.

Anglitera mai cheltui inca in resbele sele in contr'a lui Napoleonu I 12 miliarde 300 milioane.

Grecia si cucerí libertatea cu pretiulu de 3 miliarde si mai cheltuira inca pentru densa poporele europene 6 miliarde.

Resbelulu Crimeei costa pe Franta doua sute mii de omeni si 2 miliarde, pe Angltera 22,000 de omeni si 5 miliarde, pe Piemontu 2,000 de omeni si 175 milioane, pe Russa 630,000 de omeni si 4 miliarde, pe Turcia 35,000 de omeni si 400 milioane franci. Astfelui acesta campania a facutu pe Europa se perdia 889,000 de omeni si 11 miliarde 575 milioane franci.

Resbelulu Italiei costă: pe Franta 80,000 de omeni si 1 miliardu 100 milioane; pe Italia 60,000 de omeni si 150 milioane, pe Austria 120,000 de omeni si 875 milioane. Totalu 260,000 de omeni si 2 miliarde.

Espeditiunea Siriei costă pe Franta 150,000 de omeni si 125 milioane.

Resbelulu Sleswigului costă pe Prussia 30,000 de omeni si 75 milioane; pe Austria 15,000 de omeni si 60 milioane; pe Danimarcă 12,000 de omeni si 45 milioane.

Campania din 1866 costă pe Austria 65,000 de omeni si 985 milioane; ier' pe Prussia 42,600 de omeni si 3 miliarde 76 milioane.

Resbelulu eu Abisini'a, care fu mai multu o preumbilare militara, costă pe Angltera 52,000 de omeni si 225 milioane.

Resbelulu in contr'a acantiloru costă pe Angltera 27 milioane.

Si in fine ieaca-ne la resbelulu din 1870. Dupa raportulu presentatul adunarei nationale francese de catura ministeriu s'a vedutu ca acestu resbelu a costat pe Franta 9 miliarde 288 milioane; fara a tine comptu de valoarea provincielor cedate, care fiindu de 4 miliarde 333 de milioane, radica perderile la enorma suma de 13 miliarde 621 milioane; afara de acesta perira si 225,000 de omeni.

Cheltuele au fostu multu mai mici pentru Germania, care a operat totu in campu inimicu. Bismarck a spus in raportulu seu 1 miliardu 148 milioane; dar' elu nu a tenuu comptu si de materialele de resbelu perduite, de pensiuni si de cheltuele ocupatiunei. Adaogandu tote acestea s'aru radică sumă la 2 miliarde.

Nu vomu insistă mai multu asupr'a acestor cifre, cari suntu destul de elocuente, ci vomu conchide cu Malebranche ca resbelulu este mórtea poporului.

Si noi vomu adaugă: Cate imbutatiri nu s'aru fi pututu face cu aceste miliarde si cate bratii nu s'aru fi datu cumpului si industriei.

„Revista scientifica.“

* * * Barbatii renunțati ajunsi la adenci betrânetie. In fruntea celebritatilor europeni sta in privintia betrânetiei imperatulu Germaniei, care este de 80 ani. Urmăza Thiers, care este mai tineru cu 25 de ani. Dintre diplomatii activi se afla Gorciakoff cu 79 ani. Dupa elu urmează Disraeli cu 72, Gladstone cu 62 si Bismarck cu 62 ani. Presidentul republicii franceze, MacMahon numera 69, Kossuth 75 si Garibaldi 70 ani. Dintre poetii renunțati, Victor Hugo este de 75, Carlyle de 81, Tennyson de 67 si Sangerville de 71 ani. Intre dignitarii bisericesci Pio nono se afla in frunte cu 80 ani.

+ * * Din Bucovina nu se comunica „Cantul scoliei“, carele e compus de preotulu din Stupca (Bucovina) Iracliu Porumbescu, lu canta copiii scolari pe acolo dupa cum nu se asigura cu placere, si totu asiá de cu placere si parintii loru lu asculta, candu din tempu in tempu la darea anaforei in biserica, invenitorii de scola intonă cu chorul micutilor „cántareti“ si „cántaretie“ acestu cantu in audiul poporului.

Fia-care strofa din acestu cantu, o recităza mai întâi unu copil seu o copila sonora si intielegiveru in midiloculu bisericei; si dupa canticarea strofei recitate asiá, cetesce apoi strofa urmatore, care ierasi se canta de „choru“ si asiá pana la fine.

Iata acelu „cantu alu scoliei“:

I.
+ Diu'a-o face mandrul soră
Ochi trupului suntu sori;
Dar' a mintii luminare
Se revîrsa adi prin scoli!

Adi prin scoli (rep.)

II.
Făr' de soră-e negra năpte,
Făr' de ochi e că-n mormentu:
Insa multu mai trista soră
Este, mintii ochi lipsindu!

Ochi lipsindu (rep.)

III.
O, si biat'a tieranime
Mintii ochi caci n'a avutu,
A'-nsielat'o veri si cine,
A 'nsielat'o cum a vrutu!
Cum au vrutu (rep.)

IV.

Si 'Mperatulu, care este
La toti binevoitoriu;
Etu de aceea si doresce
Si tieranul s'aiba scoli,

S'aiba scoli (rep.)

V.

S'aiba scoli, care i-oru spune,
Cum elu are a traï;
Ce dreptu are elu in lume,
Cum de reu a se padu.

A se padu (rep.)

VI.

Hai deci frati, hai sorioare,
Hai la scola sa umblămu:
Cu-a-nvietaturei scumpi odore
Mintea sa ni-o indiestramu

Indiestramu! (bis.)

* * * (Mai reu ca la noi!) In siedintia casei de susu a Angliei tienuta in 26 Martiu a. c., au fostu, dupa cum ne spune „Times“, 2 serie cetesce doi membri de facia. Lordulu Beauchamp a fostu ocupatul locu pe saculu celu de lana si lordulu Skelmerdale siedé, ca inalt'a casa, pe banc'a prima facia cu presedintele. Acesti domni percursera actele putiene curente cu tota gravitatea, si dupa cinci minute incheia presedintele „siedintia“. In Budapest a inca nu a ajunsu chiaru pana la atat'a lucrului. Aici suntu presenti in o siedintia a casei magnatilor camu cete 5—6 domni, si „ómeni mai betrani“ si aducu aminte a fi chiaru vedintu si auditu, ca in o siedintia a casei magnatilor au fostu si 15—20 membrii.

* * * Presa pentru orbi. Unu svinieranu, d. Recordon, a imaginat o presa de imprimat, in reliefu, de unu mecanism foarte simplu, putienu costatoriu si lesne de manevratu pentru cei lipsiti de vedere.

Ea se compune dintr'unu aparat ce amintescă presă de mână ce se intrebuință în vechile imprimerii. Fișăre semnă a alfabetului este turnată în relief, și fiindu-ca fișăre literă este reprezentată printr'unu óré-care numeru de puncte, inventatorul a înlocuit totă caracterele printro fóie de metalu, petrunsa de unu numeru mare de gauri mici a căroru positiune determină natură literiei.

Orbulu 'si face componiunea cu cuie de otielu séu de alama pe carile vîră in acele gauri si a căroru aranjeare formează literele cuvintele si liniele. Cuiele asiedate presinta pe fóia de metalu unu reliefu sensibilu; orbulu nu mai are decâtă a pune pe acea suprafacia o fóia de hârtia si a bagă totulu sub o presă asemene cu acea ce servescă de copiatu scrisorile. O usiōra pressiune ajunge spre a capătă o pagina imprimata, si orbulu pote singuru procedă la operatiunea tragerei.

Acăsta presă va fi utilizata in currendu pentru publicarea la Geneva a unui „Diaru a orbiloru.“ Redactorul principalu, orbu, din nascere, si nisice colaboratori asemene orbi, voru procură materiale acestui diariu a orbiloru literati, va fi o pagina consacrata anuncielor si nouătilor financiare

* * * *Edictu contr'a beuturei.* Revistă sciatica comunică originalulu decretu datu de Ranovalomanjaka, regină insulei Madagascar in contr'a beuturiloru spirituoise.

„Eu, Ranovalomanjaka, prin grăta lui Dumnedieu si vointia poporului, regina de Madagascar si protecțorea legilor regatului meu, si iecăce voiu sa ve spunu, iubitii mei supusi. Dumnedieu mi-a datu acăsta tiéra si pentru ceea ce privesce romulu, o supusiloru! nu suntemu in buna intielegere voi si eu, spre a fi de acordu că sa nu se mai venda la Antananarive, nici in districtulu Imarin'a. De aceea ve aducu aminte ca romulu ve face reu sanatătiei si ve risipesc banii; elu face nenorocirea nevestelor si copiloru vostri; elu scôte din minti pe cei ce erau in buna fire, si pierde de totu pe cei ce erau dejă fără minti; astfelu ca elu este caus'a, pentru care, cei ce lu beau, numai au respectu pentru legi, si mai cu séma ii face se pecatuiésca dinaintea lui Dumnedieu. Si tōte acestea findu ca romulu este unu lucru reu, si sub influența sea persoanele ajungu séră a se bate cu bastonele séu a-si sparge capetele cu pietri. De ce dara o poporu! lu iubesci tu? Comerciul lucrurilor bune, cari ve facu sa căstigati bani, eu lu iubescu forte multu, o poporule! Dara iéta ce trebuie sa ve spunu, iubitiloru supusi. Déca faceti comerciul romului, séu déca intrebuințati alte persoane spre a-lu face, fie la Antananarive, fie in districtulu Imarin'a, atunci, in esecțiunea legilor dejă facute, ve voi consideră că culpabili, fiindu ca 'mi atribuï onoreea de a dă poporului meu legi salutarie. Astfelu ve spunu ca déca se voru gasi persoane cari sa violeze legile mele, eu le voi pedepsi. Nu este asiā, iubitulu meu poporu?“

Ranovalomanjaka
Regină de Madagascar.“

* * * *Lupulu in cuina.* Unu cetaianu din B. Szent-Mihaly a avutu nu de multu o rara visita. Pe cându adeca inspectionă curtea, dōue animale se repedira pe dinaintea sea intrându pe usi'a deschisa in cuina. Omulu nostru alergă si incuie usi'a pe dinafara, bate la ferăsta si spune sotiei sele sa nu cuteze a esă din odaie, fiindu amenintata de mare periculu. Dupa aceea chiemă vecinii si de óré-ce nu eră consultu a strabate pe usie, unulu din animale fiindu unu lupo si altulu unu iepure persecutatu, doi barbati curiosi s'au urcatu pe o scara pâna deasupr'a hornului, de unde s'au slobos-

dit u in cuina, omorindu lupulu cu furcoiele si prindiendo iepurele viu.

Economie.

Sibiu la diu'a de 29 Martiu 1877.

(Urmare.)

Convocata adunarea generale a institutulu „Albin'a“ pre diu'a de 29 Martiu, s'ă presentatu unu numeru frumosu de actionari. La deschiderea siedintiei s'au constatatu că reprezentate 544 actiuni cu 156 voturi. Obiecte de pertractare erau statorite din partea directiunei:

1. „Raportulu generalu alu directiunei cu bilantiulu anualu si reportulu comitetului de revisiune“.

2. Fipsarea dividendelor.

3. „Distribuirea sumei destinata pentru scopuri de binefacere“.

4. „Fipsarea pretiului marceloru de presenta“.

5. „Fipsarea onorariului pentru membrii comitetului de revisiune“.

6. Intregirea comitetului de revisiune“.

Actionarii aveau cunoștința cum ca din partea comitetului de revisiune se mantină-se directiunei o propunere motivata pentru modificarea statutelor, respective unu proiectu gat'a, cu recercarea că sa fia pusu intre obiectele de pertractare ale adunării; din actul convocatoriu inse vediusera cu totii ca directiunea a respinsu acestu proiectu, respective nu a voită că sa-lu pună la ordine intre obiectele de desbatere ale adunării, de-si de alta parte se scie ca a promisu ca-lu va pune. Prin urmare este lucru naturalu ca pre toti actionarii i interesă că sa afle ce-va despre starea lucrului, cu atâtă mai vertosu, ca amintitul proiectu de reforme eră motivat cu impregiurarea adevărată, ca statutul actuale este nedreptu fatia cu actionarii, ca nu prescria in fapta altceva, decâtă datorintie pentru actionari si drepturi pentru directiune.

Ba se audiau pre ici si colea unele imputatiuni din partea celor din afara de Transilvan'a că acestea, ca „fratii transilvaneni nu aru fi sinceri, ca le place „prea multu a beli!?!“, ca suntu prea egoisti, si altele, -- că si cându chiaru déca aru fi drepte imputările, s'aru puté identifică „fratii transilvaneni“ cu directiunea „Albinei“.

Destulu ca intre astfelu de impregiurări s'ă deschisă adunarea generale, carea constituindu-se a procesu la lucru plina de impacientia de a se lumină asupr'a situatiunei.

Incătu s'ă satisfacutu dorintelor adunării generale, se va vedé din resultatul desbaterilor.

In diu'a intai'a adunarea a ascultat raportulu directiunei asupr'a stării institutului; in raportu intre celelalte se amintescă si ca s'ă asternutu directiunei si unu proiectu de modificare a statutelor, inse directiunea din considerante sale nu l'a pututu face de alu seu; pre lângă acăta lucru mai insemnatul se referăza ca venitulu brutu la incheierea anului este de 74,847 fl. 65 cr. ér' profitulu curatul 32,228 fl. 59 cr. Dupa raportulu directiunei s'ă cetitu raportulu comitetului de revisiune, in care constatandu-se cumca situatiunea institutului este in ordine si raportulu directiunei respunditoriu stărei faptice a acelei, se amintescă si despre proiectulu de modificare a statutelor si totu odata se relatéza ca este si unu votu separatu din siedintele comitetului de revisiune.

Mai departe, la propunerea unui domnu din afara de Sibiu — motivata cu aceea, ca in afara se respondescu multe varietăți despre modulu manipulatiunilor dela institutulu nostru pentru chiarificarea lucrului — se esmită o comisiune de 9, carea sa cerceteze lucrul si situatiunea prin

propriă intuitiune. Cu atâtă s'ă incheiatu siedint'a din diu'a prima.

In a dou'a di comisiunea esmisa pentru control'a estraordinaria, raporta adunării despre celea cercetate si face 7 propunerii, din cari in resumatu:

1. Sa se esmită o comisiune pentru a pregăti unu proiectu de modificare a statutelor din mai multe motive si sa se conchieme pre primele dile a le lui Iuniu o adunare generala estraordinaria pentru scopulu modificării.

2. Sa se insarcineze directiunea a fi mai cu precautiune la concederea creditului, si a se regulă cestiuinea a vocatului institutului.

3. Economia in privința speselor ce se facu din partea directiunei.

4. Sa se aprobe bilantiul.

5. Sa se evite spesele de caletoria a amploiatiloru institutului etc. etc.

Intre acestea propunerii cea mai de insemnatate eră pentru toti cea de sub nr. 1 si 3. Asupr'a punctului despre modificarea statutelor s'ă si incinsu o desbatere apriga. Unii diceau ca este in interesulu institutului si alu actionariloru a se primi acestea; alti din contra cereau că nici sa nu se ia in consideratiune propunerile comisiunei după ce acăta s'ă declarat odata pentru aprobarea bilantului.

In privința punctelor acestor directiunea séu — fiindu ca nu se cade a separă pe directiunea de actionari in astfelu de cestiu — mai bine disu actionarii, cari suntu in directiune, au sustinutu o luptă cu succesi „stralucit“ contră tuturorul celor alati actionari, minus 2, cari sustineau propunerile comisiunei, si cari intentionau prin acăta a pune si directiunei unele datorintie mai reale preste drepturile celea mari si nedorite bine, ce i s'au datu.

Două argumente, aduse de membrii directiunei contră propunerii de modificare a statutelor, merita a fi cunoscute de publicu; un'a a lui I. Hane'a, care dice in discursulu seu predatul cu multa sirguntia, ca: déca directiunea, carea după positivne seu este chiamata a functiona pre bas'a statutelor, nu a aflatu de trebuintia modificarea, cum pote veni societatea numai asiā, că sa cera modificarea? — iera alt'a a d-lui Babesiu, care dice, ca de si cu privire la directorulu executivu se afla unii §§, cari din partea neiuristiloru s'aru puté banui, totusi, cându s'aru intemplă, de ce d-lui ferescă, vre-un'a fapta penala, atunci nimeneu nu va fi impiedecatu, a-lu trage pre unu atare directoru la respundere in sensulu legei penale, si ca déca se voru afla cându-va defraudări, atunci desdaunarea stipulata directorului se va folosi spre rebonificarea daunei incătu acăta aru fi. — Sa mai adusu dreptu motivu contră propunerii si ca nu aru fi semnă si recomandatie buna sa se modifice statutele asiā de integrabă; ba s'au disu si aceea, ca astfelu de mesuri aru fi unu semnă de nerecunoscintia cătra directorele actualu, carele singuru este celu mai meritatu pentru institutu si căruia singuru suntemu datori sa-i multiemim in prim'a linia pentru infinitarea acestui institutu. Incătu acestea argumente suntu multiamitòrie remâne la apretiarea ulterioara a proprietarilor de actiuni; pentru publicul nostru este destulu a sci ca directiunea a invinsu avendu 77 voturi contră propunerii, fatia cu 67 voturi pentru ea; ier' persone votante 8—9 contră aproape de 30. — Sa fie fostu unu turcu de fatia la acăta votare, aru fi potutu dice: „in zedaru te prindi, ca 7 catări nu facu cătu unu calu alb.“

S'au primitu contră propunerii d-lui Babesiu, carea cuprindea, nici mai multu nici mai putinu, decâtă respingerea propunerii de modificare, si trecerea la ordinea dilei.

Alte lucruri mai de insemnatate

nu s'au petrecut la acăta adunare decâtă ca s'au fipsatu 9% că dividența, s'ă votatu ajutorie societăților de lectura a le junimei române dela universitate din Vien'a, Budapest'a si Cernauti.

Fatia cu tōte acestea trebuie constatata ca este bine cându in genere, si cu deosebire la astfelu de institutu, se face vorba putienă si multu profitu; inse nu se poate trece cu vedere, ca aru fi mai bine a se probă mai multa precautiune din partea directiunei unui astfelu de institutu, si mai multa familiaritate facia cu fundatele dorintie ale actionariloru. Nu avem nici o indoială despre bunulu venitoru si despre soliditatea institutului, inse este de trebuinta pre lângă increderea nemarginita ce s'ă datu directiunei, a se si fortifică cu prescrise chiare acestu venitoru, si cu dispositiuni categorice soliditatea; nu avem nici intenție a discredită directiunea, dar' avem dreptul si datoria a cere si a starui pentru dobândirea ueei influenție mai mari a actionariloru asupr'a institutului in folosulu acestuia, si intemeierea unei posibilități de o controla mai scrupulosa, pentru că sa se indemne capitalurile inca si mai multu a căută fructificarea la institutulu „Albin'a.“

Unu actionariu.

Invitarea de prenumeratiune

la „Telegrafulu Romanu“ cu „Foisiōra“

pe unu patrariu de anu (Aprilie-Iuniu) alu anului 1877. — Pretiulu abonamentului a se vedé in fruntea foiei.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramitarea prenumeratiunilor.

Adresele ne rugămu a se scrie curatul, a se pune numai posta ultima, dara nu căte dōue poste ultime, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandāmu on. publ. avisurile postali, (Posta-Utvány. — Post-Anweisung.) că impreunate cu spese mai putinu si că mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune. Inlesnire mare este, déca vechii dd. abonanti adaugu si adresele lor la prenumeratiune.

Editura „Telegrafului Romanu“ in Sabiu.

Burs'a de Vien'a.

Din 25 Martiu (6 Apr.) 1877.
Argintu 107 40
Galbinu 5 74
Napoleonu d'auru (poli) 9 78

Nr. 578/1877.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de notariu comunale in comun'a Cacov'a, se scrie concursu cu terminulu pâna in 13 Aprilie a. c.

Cu acestu postu suntu impreunate: o leafa anuala de 400 fl., cuartiru liberu, 20 de metri cuadrati (5 orgii) de lemn de focu, din care e a se incaldí si cancelaria, si tacsele usuate pentru lucruri private.

Domnii competitori la numitulu postu notarialu au a documentă, séu o pracea neintrerupta de celu putinu 3 ani, séu cuaclificatiunea prescrisa in § 74 art. de lege XVIII din 1871.

Petitiunile si documentele timbrate, suntu a se asterne la acăta pretura pâna la terminulu prefisat.

Sabiu in 23 Martie 1877.

Dela pretur'a cercului Resinari-Seliste.

• Din cauza SS. serbatorii ale invierii Duii Iisusu Christosu nrulu de joi nu apare.